

14. 10. 2022 Primorske novice

Stran/Termin: 8

Naslov: Umetnost, ki tehnologijo humanizira, nas pa opominja Naklada: 21.000,00

Avtor: Maja Pertič Gombač

Površina/Trajanje: 582,92

Rubrika/Oddaja: KULTURA

Žanr: POROČILO

Gesla: IZIS FESTIVAL, HEKA

KOPER • Še do nedelje v Libertasu na ogled postavitev 10. festivala *Izis* - Drevi v Bastionu še nastop Gašperja Torkarja

Umetnost, ki tehnologijo humanizira, nas pa opominja

Obisk Skladišča
Libertas je v času Izisa
za obiskovalce Kopra
pravzaprav nujen. Ali
vsaj toplo priporočen.
Umetnost, ki
ustvarjalnost povezuje
s tehnologijo ter
obravnava naš odnos
do nje in do
neobhodno skupne
prihodnosti, vse skupaj
pa izvirno interpretira,
predvsem spodbuja
premislek. Na ogled je
le še do nedelje. Tudi
novo prizorišče
Bastion v bližini vabi
še danes, kjer bo ob 20.
uri štirikanalni koncert
Gašperja Torkarja,
naslovljen
Helium Rain.

• MAJA PERTIČ GOMBAČ

Strah pred umetnostjo ni utemeljen. Strah nas je lahko le ljudi, ki se umetnosti tako bojijo, da bi jo najraje kar iztrebili. Strah je odveč, to je najbrž treba poudariti že na začetku tega sklepnega zapisa, ki v resnici želi privabiti na izzivalno razstavo še zadnje obiskovalce, ki jim vstop v Libertas preprečuje predvsem strah, da gre za pri intermedijski umetnosti za nekaj larpurlartističnega. Težko bi bili dlje od resnice.

Umetnost za prihodnost

Včeraj se je kustos **Marko Vioda** posvečal še zadnji delavnici v okviru festivala. Z **Gjorgijem Despodovom** je na nedavni letošnji Ars Electronici v Linzu predstavil in razvil projekt *Dunch at the holy crab*, ki je nastal v okviru laboratorija **Heka**. Udeleženci delavnice so včeraj premišljevali o prehrabnih odpadkih, pri čemer so se osredotočali na polimere, pridobljene iz rakovih oklepov. Spoznavali so pozitivne lastnosti hitosana, se naučili ravnati s to snovjo, izdelovali pribor za enkratno uporabo, ki pa obenem ni primeren za uporabo. "Kemične in mehanske lastnosti proizvodov so namreč namenjene rastlinam, saj zagotavljajo hranila, protimikrobna sredstva in naravna gnojila v različni fazi rasti," sta zapisala ustvarjalca, ki želita opozoriti, na "potreben kritičen premislek o uporabi o materialih za enkratno uporabo".

Devet inštalacij v glavnem razstavišču Skladišča Libertas so letos postavili kar v treh prekatih, s čimer je deseta edicija tudi najobsežnejša in najosupljivejša doslej. Za vizualno identiteto festivala od začetka skrbi **Kaja Kisilak**, za

imenitno arhitekturno zasnovno prostora pa je tudi letos poskrbel **Luka Murovec**. Ponovno, v tretje, jo je na tem prizorišču, ki so ga pred dvema letoma krstili prav navdušenci, zbrani okrog produkcijske ekipe iz koprsk^{ne} Pine, podprla koprsk^a občina, ki v Libertasu načrtuje prav stičišče raznoterih sodobnih obrazov umetnosti.

Jubilejni, 10. mednarodni festival sodobne intermedijske umetnosti **Izis** nosi navidez preprost, a v resnici zagonetan, naslov *Cevi / Pipes*, ki ga je moč interpretirati različno. Uradni premišljevalec festivala, pesnik in jadralec **Karlo Hmeljak**, je v sprememnem zapisu zapisal, da je cev, "tisto nekaj podolgovatega in votlega, ki navadno na skritem skrbi za vsakršne dovode in odvode, ki bodisi v drobovjih naših bivališč in mest bodisi v naših telesih skrbi za to, da naša življenja kar se da gladko tečejo".

Tehnologijo in izvirnost umetniškega izražanja so z navdihom cevi križali **Maja Smrekar** in **Jonas Jørgensen** z inštalacijo in uvodnim performansom *!brute_force: Mehka odpornost*, **Sara Bezovšek** s *Črvino*, **Nika Erjavec** v *30,000,000,000 ton na leto*, **Lara Žagar** v *Tovarnah prihodnosti*, goriški kolektiv **BridA** v svojevrstni cevi *Alfa* (izvirno zapisana z grško črko), **Marco Barotti** v *Opicah*, **Theresa Schuber** v avdiovizualni inštalaciji *Hyle*, **Laboratorij Svetlobne Gverile** v *Podatkovnih krajinah* in **Marco Vilanova** v fascinantni zvočni skulpturi *Aresta*, inštalaciji saksofonov, ki igrajo tudi brez sape ljudi.

Borut Jerman, predsednik Pine, ki že vsa ta leta producira festival, nima dvoma, v čem je čar intermedijske

FOTO: TOMAŽ PRIMOŽIČ/FFPA

Kiparska zvočna instalacija Aresta Marca Vilanove, pri kateri saksofoni odzvanjajo tudi brez nas.

FOTO: TOMAŽ PRIMOŽIČ/FFPA

Tovarne prihodnosti Lare Žagar, ki "se ne kopajo več v dimu, temveč žarijo v svetlobi".

umetnosti, saj ga tovrstno umetniško izražanje zanima, ker namerno in načrtno "vdira" v polje tehnologije: misli njen pomen in njene posledice, prežema jo z empatičnim pristopom, kar inženirski ali znanstveni vidik sploh ali redko jemlje v obzir. "Tehnologija, inovacije, razvoj so izredno (preveč) pomemben element v sodobni

družbi, kar ima nedvomno negativne posledice, nenazadnje se čutna in čustvena odtuženost zlahka skrivata v tehnoloških nadomestkih, svetovih, ki jih ta (še posebej v digitalni in virtualni dobi) ustvarja." Jerman je prepričan, da je tehnologijo treba humanizirati, ker nas to, da se njenih posledic ne zavedamo ali se z njimi premalo uk-

varjamo, razčlovečuje: "Intermedijska umetnost nas s tem vidikom sooča, tehnologijo uporablja kot sredstvo, ne kot smoter. Sredstvo, ki nas - upam - vrača k nam, našim čutom, čustvom, refleksiji, empatiji, vsemu, čemur se ne smemo odpovedati, če res želimo preživeti kot solidarna družba. Ker tehnologija bo, ne glede na nas ..." •

FOTO: TOMAZ PRIMOŽIČ/FPA

Sprehod skozi Libertas nas sooči tudi z Opisami (projekt Apes) Marca Barottija.